

Att läsa mellan raderna

I skolan har vi alla lärt oss att läsa. Lärt oss att tyda de tjugonio bokstäverna och förstå hur de kombineras, först till ord, sedan till meningar och slutligen till långa stycken. Beroende på vilken lärare vi hade, och kanske viktigare, vilka kloka och ifrågasättande vuxna som omgav oss, lärde vi också den svårare, men ack så viktiga konsten att läsa det som står mellan raderna.

Jag blev påmind om detta, när jag för en tid sedan läste en artikel i Ny Teknik med rubriken "Gruvracet fortsätter". Chefen för Raw Materials Group hade talat inför en intresserad skara investerare. Med tanke på den gruvboom som drar över norra Sverige kan jag gissa att en och annan som oroades över problemen i Sydeuropa ville flytta sitt kapital till nordligare breddgrader.

I artikeln som var kortare än den krönika som du just nu läser fanns mycket intressant och viktig information. I synnerhet när jag försökte hitta det outtalade som befann sig mellan de tryckta raderna.

I klartext läste jag att Kina är det starka dragloket som håller uppe priserna och förväntas ha en fortsatt stor efterfrågan på järnmalm. Prognosen är dock att man efter år 2020, med utslitna maskiner och rivna byggnader får en ökad tillgång på järnskrot, och som en följd av detta minskat behov av jungfrulig malm. Man förväntas då ligga på samma nivå som resten av världen, med 40 procent skrot i stålet. Här behöver man inte ens leta mellan raderna för att lära sig att man globalt inte ens når en fifty-fifty nivå när det gäller att återvinna järn, den kanske viktigaste och mest använda metallen som vi har.

Jag fortsätter i artikeln och citerar: "På plussidan har vi det faktum att det alltid kommer att behövas metaller, de är svåra att ersätta". För att vara sagt av en i kåren är väl detta som ett välriktat nålstick mot de ekonomer som brukar hävda att marknadens osynliga hand alltid kommer att finna substitut och att resursbrist inte är något att bekymra sig över.

Några rader längre ner läser jag om vad som ligger på minussidan, nämligen att gruvorna ligger oländigt till, exempelvis i Sibirien och att de har fattigare malmer och att kostnaderna stiger. Tydligare kunde man väl inte ha sagt att gruvindustrin lider av samma uppenbara problem som, på bloggar om peak-oil, brukar gå under termen EROEI (Energy Returned on Energy Invested). Utan förkortningar och på ren svenska betyder det att de lågt hängande frukterna redan är plockade. Utvinningskostnaden, antingen den uttrycks i dollar eller energi, kommer att fortsätta stiga. Samma naturlagar gäller för både järn, olja och guld.

För den som står i begrepp att investera i råvaror är det uppenbarligen väsentlig information att gruvindustrin kräver mycket vatten och energi, och jag citerar ordagrant om detta: "vilket kan vara besvärligt att tillhandahålla". Orden som står mellan raderna går förstås inte att citera, men jag läser något i stil med "gruvindustrin belastar miljön och utnyttjar begränsade naturresurser".

Artikeln var illustrerad med ett diagram som visade metallpriserna under ett decennium. Bortsett från en dipp vid finanskrisen för några år sedan är trenden närmast övertydlig med ett fyrdubblat pris. Med artikelns text i bakhuvudet kan jag i samma figur ana ytterligare en graf. Ritad med osynligt bläck indikerar den en global resursbrist.

Summa summarum är det fascinerande hur mycket information som finns att hämta för den som tar sig tid, är en smula skeptisk och läser det viktigaste budskapet, det som man ofta hittar mellan de fullt synliga raderna.

Det går säkert att hitta ett och annat, också mellan raderna i denna krönika.

Stellan Tengroth